مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

پوهندوی آصف بهاند ۲۰۲۳/۰۲/۲۰

په وجود او روح ځواکمن سړی هم ولاړ

(د پوهاند احمدشاه زغم مړینه)

دا دی بیا زموږ د پوهې او فرهنګ پر بڼ کې د ویر ښېې خپرې شوې، پوهاند االحمدشاه زغم مو له لاسه ورکړ.

د شپېتمې لسیزې د پیل کلونو کې مې د لومړي ځل لپاره ولید، داسې درناوی به یې کاوه، چې ما فکر کاوه چې دی مو د خپلې کورنۍ کوم کشر غړی دی، خوله ـ له خدا ډکه، ارام او ځیرک سړی و.

جګه ونه، پراخې اوږې او لکه جهان پهلوان له زوره ډک؛ خو مات او کمین انسان، برخورد صمیمي... په ټوله هغه موده کې چې له ده سره په پښتو ټولنه کې په تدریسي چارو بوخت وم، زما نه یادېږي چې له ده نه به مې یوه بده خبره اورېدلې وي، تل یې داسې چلن کاوه چې دی تر ټولو کشر وي او د هر استاد د خدمت له پاره به ولاړ و.

دا له وجود او روح نه ځواکمن سړی کومې نا پېژاند مرض راونیو او داسې یې سره ونښېځه چې د افغانستان څه چې، د جهان طبیبان یې هم په مداوا پوه نه شول، اوس د تل لپاره کډه شو او وروسته تر دې له موږ سره نور فزیکي شتون نه لري.

له ما سره د استاد زغم د رسمي دندې د همکارۍ او د شخصي ملګرتوب ډېرې خاطرې خوندي دي. زه چې هر ځل افغانستان ته لاړم، زنګ به مې وروواهه چې چېرې یې، که به په کور کې و، مخامخ به کور ته ورغلم، ټوله ورځ به یې کېنولم، راته ویل به یې چې:

تلی نه شې، دا ورځ به له ماسره تېروې.

له ښي اړخه استاد احمد شاه زغم، آصف بهاند او استاد بختمیر وزیری
د ۲۰۱۵ ام کال د د اپریل دولسمه، جمال مېنه، د استاد احمد شاه زغم کور.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

اوس به د استاد زغم د پېژندني لپاره د ده بیوګرافی ته سر ورښکاره کړو او بیا به د ده فرهنګي فعالیتونه او لیکلي اثار یاد کړو.

پوهاند احمدشاه زغم د وطن د نوي نسل د روزلو په څنګ کې د فرهنګ په دغو برخو کې هم فعالیتونه کړي وو:

ـ لیکوال و،

ـ څېړونکی و،

ـ ژورنالیست و،

ـ ژباړونکی و،

ـ شاعر و.

او په یادو برخو کې اثار هم ورنه پاتې دي.

پوهاند زغم په نوي نسل داسي مین و، لکه په خپل اولاد، پر وطن او خلکو باندې حاکمو ناخوالو ډېر زروراوه، د ناروغی فشار، پر وطن او خلکو باندې راغلو بدو حالاتو زړه، ورودراوه او د خدای دربار ته یې د عرضو لپاره ولېږه.

د استاد زغم د مړیني خبر د برېښنا په څېر په څو شیبو کې د نړۍ هر ګوټ ته ورسید او په میډیا کې په بیړه راخرکند شو. تاند لکه تل قدم وړاندې کړ او وروسته تر فیسبوک، لومړی ادرس و چې د پوهاند احمد شاه زغم د مړیني خبر یې خپور کړ، د تاند د خبر بشپړ متن دا دی:

«د پوهنتون استاد پوهاند دوکتور احمد شاه زغم ومړ
تاند: (یک شنبه، د دلوې ۳۰ مه) د کابل پوهنتون د پښتو ادبیاتو استاد پوهاند احمد شاه زغم د ورپېښې ناروغی له امله ومړ.

دکتور زغم د حاجي رازمحمد زوی په ۱۳۳۵ کال کې د کابل ولایت د پغمان ولسوالی په خالداري کلي کې زېږېدلی و.

هغه لومړنی زده کړې په ۱۳۴۲ کال کې د خواجه مسافر په لومړني ښوونځي کې پیل کړې، وروسته د خپلې ولسوالی د شهید عبدالرازق لیسې ته لاړ او په ۱۳۵۶ کال کې له نوموړې لیسې فارغ شو.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

پوهاند زغم په ۱۳۵۷ کال کې د کابل پوهنتون د ادبیاتو او بشري علومو پوهنځي کې د لېسانس دورې زده‌کړې پیل کړې او په ۱۳۶۱ کال کې د نوموړي پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغ شو.

نوموړی په ۱۳۶۲ کال کې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې د علمي کادر غړی شو.

پوهاند زغم په ۱۳۶۷ کال کې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي له پښتو څانګې څخه د ماسترۍ سند ترلاسه کړ. همدا راز پوهاند صاحب زغم په ۱۳۹۶ کال کې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي په پښتو څانګه کې د دکتورا زده‌کړې پایته رسولي دي.

پوهاند زغم د استادۍ تر څنګ لیکوال، څېړونکی، ژورنالیست، ژباړونکی او شاعر هم و.

معاصره لیکوالي، پښتو عرفاني او تصوفي ادبیات، پښتو فلکوري ادبیات، د شعر ښکلاییزه برخه، پښتو چاربیته، په شپېتمه لسیزه کې د افغانستان پښتو شعر ته کتنه او رحمان بابا یو صوفي او عارف شاعر وو؟ د نوموړي مشهور چاپ شوي اثار دي.»

زه لکه تل هڅه کوم د هغو قلموالو، استادانو او فرهنګیانو په باب بشپړ معلومات وړاندې کړم چې نور له موږ سره نشته. د پوهاند زغم بیوګرافي پخوا ما نه وه لیدلې چې خپره شوې وي. ما یو کال مخکې هڅه وکړه چې د ده په ژوند کې، د ده پر ترسره کړو فرهنګي کارونو څه ولیکم، په همدې نیت مې د زغم صاحب د بیوګرافۍ لټه وکړه، د ښاغلي افضل شیرینزوی په مرسته مې ــ چې له استاد سره خپلوي لري ــ د استاد زغم د بیوګرافۍ لاندې متن ترلاسه کړی و چې زه یې پرته له لاسوهنې دلته خپروم:

احمدشاه زغم د حاجی رازمحمد نیازی زوی په ۱۳۳۶هـ ش کال د کابل ولایت پغمان ولسوالی د بلسان د ګډلخیلو کلی کې په یوه بېوزلې، بزګره کورنی کې زېږدلی دی.

ابتدایي زده کړې یې د یادې ولسوالی د خواجه مسافر، د هغه وخت ابتدایي ښوونځی کې ترسره کړې دي، تر هغه وروسته یې داروابناد داود خان په وخت کې له ابتدایي دورې څخه متوسط دورې ته د کانکور ازموینې تر بریالي سرته رسولو وروسته، په همدغه ښوونځي کې د منځنی دورې زده کړې پیل کړې او له نهم صنف څخه تر فراغت وروسته، د پغمان ولسوالی د هغه وخت عبدالرزاق شهید په لیسه کې زده کړې، په بریالیتوب سره ترسره کړې.

په ۱۳۵۷هـ ل کال کې له لیسې څخه تر فاراغت وروسته، کابل پوهنتون ته د کانکور له لارې د لوړو زدکړو چانس ترلاسه کړ او د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځی پښتوڅانګه کې یې د لیسانس د دورې څلورکلنی زده کړې پیل کړې.

په ۱۳۶۱ کال هـ ش کال لیسانس سند ترلاسه کړ او تر فراغت وروسته یط په۱۳۶۲ کال د سرطان په ۲۶مه، د ژبو او ادبیاتو پوهنځی د پښتوڅانګې د نامزاد پوهیالی په توګه ومنل شو.

د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي په پښتو څانګه یې د تدریسی غړي په توګه کار پیل کړ. د تدریس په دوره کې یې، د تدرسی سره مل ځینې نور علمي، ادبي، اجتماعي او ژورنالیستیکی فعالیتونه ترسره کړي دي.

استاد احمدشاه زغم د خپلې تدریسي دندې تر څنګ په نورمال ډول د خپلو علمي ترفیعاتو له پاره د لارښود استادانو تر لارښونې لاندې په منظم ډول د خپلو علمي ترفیعاتو کارونه په خپل وخت ترسره کول.

په ۱۳۶۴ هـ ش کال کې یې د ماسترۍ دورې زده کړې پیل او په ۱۳۶۷هـ ل کال کې یې د ماسترۍ ډیپلوم ترلاسه کړ.

په ۱۳۶۸ هـ ل کال کې یې د عسکرۍ مقدسې دندې د ترسره کولو لپاره د کورنیو چارو وزارت له لارې د هغه وخت باختر آژانس په نظامی شعبه کې د خبریال په توګه علمي او ادبي فعالیتونه پیل کړل.

د پوهنتون د علمي کارونو ترڅنګ یې د ۱۳۶۵ هـ ل کال څخه تر ۱۳۷۰ کلونو پورې په باختر آژانس، پښتو، درې داخلی ریاست نظامی شعبه کې او همدارنګه راډیو افغانستان په ځینو ادبي پروګرامونو کې برخه اخیستې ده او ژورنالیستیکی کار ته یې تر ۱۳۷۱کلونو پورې په بېلابېلو علمي او ژورنالیستیکی ادارو کې دوام ورکړی. د پلوشې په اخبار، کابل مجلې او د اکادمی د زیري په اخبار کې یې لنډ او اوږده مطالب خپاره کړي دي.

په پوهنتون کې یې د نورو مضامینو د تدریس تر څنګه دا مضامین تدریس کړي دي:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

ــ فلکلوري ادبیات،

ــ عرفاني ادبیات،

ــ لیکوالی .

په ۱۳۹۴ کلونوکي یې د کابل پوهنتون پښتو څانګې د «پی، ایچ، دی» زده کړې پیل کړې چې دغه دوره یې هم په بریالیتوب سره پایته ورسوله.
د ژوند تر پایه پورې په پښتو څانګه کې د پوهاند په توګه تدریسي او تحقیقي کار ته دوام ورکړ .
د استاد پوهاند احمدشاه زغم د ځینو اثارو نومونه په لاندې ډول دي:

۱ ــ د جمعه ګل عیسی خیل ژوند او افکار (مونوګراف)،

۲ ــ پښتوچاربیته، درسي کتاب،

۳ ــ تصوف په پښتو ادب کې، درسي کتاب،

۴ ــ پښتو فلکلوري ادبیات، درسي کتاب،

۵ ــ معاصره لیکوالي، درسي کتاب،

۶ ــ پښتو عرفاني ادبیات، درسی کتاب او په لسګونو چیپټره.

دغه راز د پوهاند زغم اته ویشت (۲۸) علمي څېړنیزې مقالې، په علمي مجلو کې خپرې شوې دي.

د ده په قلم د ژباړل شوو اثارو نومونه دا دي:

ــ عمومي روانشناسی د جیمز آلن اثر،

ــ زموږ کمزوري ټکي، د کینت آپن اثر،

ــ اراده،

ــ بریالیتوب.

د همدې مقالې بر خاکه مې کار کاوه چې له کانادا څخه استاد محمد معصوم هوتک د استد زغم د مړینې خبر د یوه عکس په رالیږلو راسره شریک کړ:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

ما سمدلاسه زنګ ور وواهه د زغم پر مړینه مو خواشیني وښودله، ما ورته وویل چې د استاد زغم پر ژوند، زدکړو او علمي کارونو باندې مې د یو څه لیکلو هوډ کړی دی او پر بیوګرافي یې همدا اوس کار کوم. استاد هوتک ویل دا خو ښه کار دی، که ما هم څه پیدا کړل دروبه یې لیږم. څو شیبې وروسته یې د ښاغلي ګل افضل ټکور د «دا لیکوال او دا څېړې» د هغو مخونو عکسونه را ولیږل چې د استاد احمد شاه زغم بیوګرافي په کې راغلې وه.
(ټکور افضل، دا لیکوال او دا څېړې، لومړی ټوک، د چاپ او خپروني دولتي کومیټه، ۱۳۶۶ کال، ۴۳۸ ـ ۴۳۹ مخونه)

زه هماغه متن د عکس په بڼه تاسو درنو لوستونکو سره شریکوم:

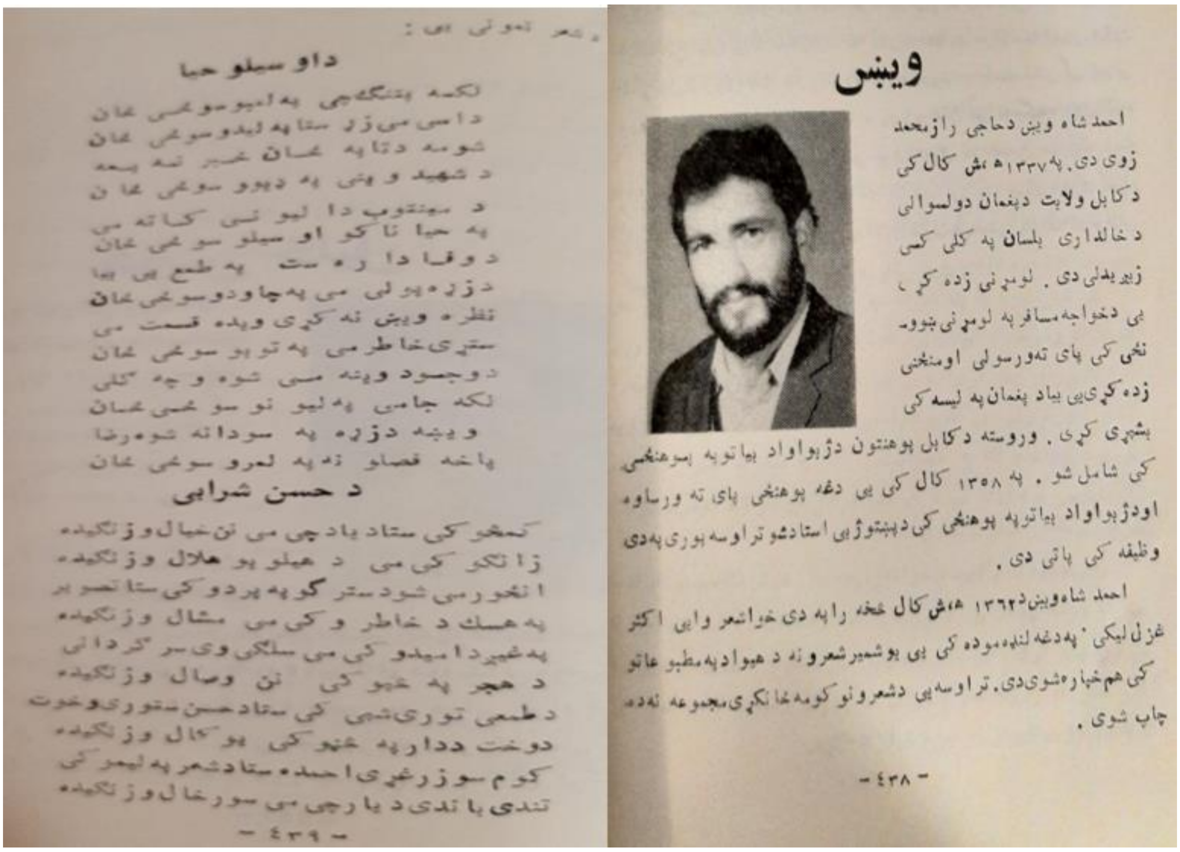

ویښ

احمد شاه ویښ دحاجي رازمحمد زوی دی. په ۱۳۳۷ هـ ش کال کې د کابل ولایت دپغمان دولسوالي د خالداري پلسان په کلي کې زیږیدلی دی. لومړنی زده کړې یې دخواجه مسافر په لومړني ښوونځي کې پای ته ورسولې او منځنی زده کړې یې بیاد پغمان په لیسه کې بشپړې کړې. وروسته د کابل پوهنتون دژبو او ادبیاتو په پوهنځي کې شامل شو. په ۱۳۵۸ کال کې یې دغه پوهنځی پای ته ورساوه او دژبو او ادبیاتو په پوهنځي کې دپښتو ژبې استاد شو تر اوسه پورې په دې وظیفه کې پاتې دی.

احمد شاه ویښ د ۱۳۶۲ هـ ش کال څخه راپه دې خوا شعر وایي اکثر غزل لیکي. په دغه لنډه موده کې یې یو شمیر شعرونه د هیواد په مطبوعاتو کې هم خپاره شوي دي. تر اوسه یې د شعرونو کومه خانګړې مجموعه نه ده چاپ شوې.

- ۴۳۸ -

د شعر نمونې یې:

داو سیلو حیا

- ۴۳۹ -

دغه راز د پوهاند زغم د مړینې په پار د کابل پوهنتون د پښتو څانګې د فیسبوکپاڼې د تسلیت پیام په ترڅ کې هم د استاد زغم یوه لنډه بیوګرافي اېښودل شوې ده چې دلته یې رااخلم:

«د خواشینی او غمشریکی پیغام:

په ډېرې خواشینۍ سره مو خبر ترلاسه کړ چې د پښتو ژبې ویاړلي استاد او خدمتګار پوهاند صاحب احمد شاه زغم د ژوند پور پرې کړ.

اروابناد پوهاند دکتور احمدشاه زغم د حاجي رازمحمد زوی په ۱۳۳۵ کال کې د کابل ولایت د پغمان ولسوالۍ د خالداري کلي په یوه متدینه او علمدوسته کورنۍ کې زېږېدلی دی. لومړنی زده کړې یې په ۱۳۴۲ کال کې د خواجه مسافر به لومړني ښوونځي کې پیل کړې، وروسته د خپلې ولسوالۍ د شهید عبدالرازق لېسې ته لاړ او په ۱۳۵۶ کال کې له نومورې لیسې فارغ شو. پوهاند صاحب احمدشاه زغم په ۱۳۵۷ کال کې د کابل پوهنتون د ادبیاتو او بشري علومو پوهنځي کې د لیسانس دورې زدهکړې پیل کړې او په ۱۳۶۱ کال کې د نومورې پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغ شو. په ۱۳۶۲ کال کې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې د علمي کادر غړی شو. مرحوم استاد په ۱۳۶۷ کال کې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي له پښتو څانګې څخه د ماسترۍ سند ترلاسه کړ. همدا راز پوهاند صاحب زغم په ۱۳۹۶ کال کې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي په پښتو څانګه کې د دکتورا زدهکړې پایته رسولې دي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

پوهاند صاحب زغم د پښتو څانګې يو پياوړی او نوموتی استاد و. نوموړی په ۱۳۸۵ لمريز کال کې د کابل پوهنتون د رياست په وړانديز د پښتو څانګې آمر وټاکل شو، چې د استادی تر څنګ يې ورسپارل شوې دنده په ښه توګه ترسره کړه. پوهاند صاحب احمدشاه زغم په ۱۳۹۴ کال کې د علمي خدمت موديې په پوره کولو سره د پوهاند علمي رتبه ترلاسه کړه.

پوهاند صاحب زغم د دې تر څنګ چې يو تکړه او ژبور استاد و تکړه ليکوال، څېړونکی، ژورناليست، ژباړونکی او شاعر هم و. نوموړي د خپل علمي خدمت پر مهال ګڼ آثار پنځولي دي چې ځنې يې ناچاپ او ځيني بيا د چاپ په ګاڼه سمبال شوي دي .معاصره ليکوالي، پښتو عرفاني او تصوفي ادبيات، پښتو فلکوري ادبيات، د شعر ښکلاييزه برخه، پښتو چاربيته، په شپيتمه لسيزه کې د افغانستان پښتو شعر ته کتنه او رحمان بابا يو صوفي او عارف شاعر وو؟ هغه اثار دي چې د پښتو ژبې او ادب مينه والو ته يې ډالی کړي دي. د دې تر څنګ پوهاند صاحب احمد شاه زغم د بېلابېلو مجلو او ژورنالونو لپاره لسګونه علمي ـ څېړنيزې مقالې هم ليکلې او خپرې کړې دي.

که څه هم درونږ استاد له اوږدې مودې راهيسې په يوه خطرناکه او ځورووونکې ناروغی اخته وو، خو سره له دې يې هم خپلو علمي فعاليتونو ته ادامه ورکوله. په خورا سختۍ کې به خپلو ټولګيو ته حاضرېده او د دې وطن بچيانو ته به يې تدريس کاوه.

پوهاند صاحب عالم او فاضل شخصيت و. هغه که له يوې خوا ددې وطن يو وياړلی علمي کادر و، خو له بلې خوا په شخصي لحاظ يو عيار او بې جوړې ملګری و. هغه زده کوونکو ته د اولاد په سترګه کتل، په خوږو خبرو او ځانګړې لهجه يې د دوی د تربيې هڅه کوله. د استاد له هر مجلس يو څه زده کېدل، د هغه هېڅ کيسه له پيغام خالي نه وه او هېڅ مجلس يې بې روزنې نه و. له استاد د هغه هر محصل پريمانه خاطرې لري، خوږې خاطرې او داسې يادونه چې هم به يو درس وي او هم به د دې اوږده سفر د لارې مشالونه.

د استاد بېلتون د پښتو ادب کورنۍ ته سخت او نه جبرانېدونکی دی، خو څه ښه وايي هر ګز نميرد آنکه دلش زنده شد به عشق. د استاد ياد به په کتابونو، مقالو او ليکنو کې زموږ په زړه کې وي. هغه به هېڅ وخت د پښتو ادب لرغوني کورنۍ ته په ابدي سفر تللی استاد نه وي، بلکې پوهاند صاحب احمد شاه زغم به يو تلپاتي او ځلانده نوم وي.

دا غم نه يوازې پښتو څانګې بلکې د پښتو ژبې هر ليکوال او هر لوستي ته درونږ او نه جبرانېدونکی دی، موږ د استاد له درنې کورنۍ سره په دې غم کې ځان شريک بولو، د هغه سپېڅلې روح ته دعاګانې کوو او نوموړي ته د جنت الفردوس استدعا کوو.

پر ګور يې نور

ياد يې تلپاتې

لار يې روښانه

اناالله و انا اليه راجعون»

د استاد پوهاند زغم پر مړينه باندې د څو تنو فرهنګيانو او د ده د دوستانو د خواخوږۍ پيامونه:

محمود مرهون:

«زغم نوره و نه زغمل او اوسپنيز انسان را و نرېدئ
دغه ناجوړي که پر بل هر چا تېرېدلای په لومړيو څو ورځو کې يې واژه مګر دی يوازې خپل زغم، حوصلې او خدای ج باورۍ و ساته نن يې پور پرې کړ او په حق و رسيدئ پوهاند دکتور احمدشاه زغم له اوږدې ناجوړۍ وروسته پور پرې کړ او ابديت ته و کوچيدئ استاده پر لوی رب دې سپارم نور الفاظ را خلاص سول.»

محبوب شاه محبوب:

«زما بې وسه او رنځوره استاده روح دې ارام اوسه، تر اخره چا لاس در نه کړ, د بې قدرو په دې لوی وطن کې هيچا ستاسو مرسته ونه کړه.
اوس ارام ويده شه، تر ابده ويده شه او له بې قدره ملته خپل خدای ته ښې ګيلې وکړه.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بنې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

روح دې ښاد»

محمد اسماعیل یون:

«استاده پر مخه دې ښه ، لاره دې روښانه!

یو وخت یې تخلص (ویښ) و، د خپل ولس د ویښتابه لپاره یې بېدرېغه هلې ځلې وکړې ، خو د روزګار تجربو ورته وښودله چې پر ابدي خوب د ویده قوم راویښول اسانه کار نه دی ؛ پوره اوسېله او زغم غواړي، نو بیا یې د (زغم) لنډ نوم د ځان لپاره غوره کړ. نږدې نیمه پېړۍ یې فرهنګي مزل وکړ ، په دې بهیر کې یې ډېر دردونه او کړاوونه وزغمل، خو د ټینګ هوډ خاوند و، له روزګاره یې شکایت نه کاوه. په تېرو څو کلونو کې رنځونو ډېر وکړاوه، یو مقاوم سړی و، د سختې ناروغی په مقابل کې یې سخت مقاومت وکړ، څو ورځې وړاندې د پښتو ښځانګې استادان په ډله ییز د استاد زغم پوښتنې ته ورغلو ، دی سره له دې چې سخت ناروغ و، دردونو سخت ځوراوه، خو د خپلې ناروغی پر بستر یې د خپلې دردونو کیسه و نه کړه ، دلته یې هم د خپل هېواد د حالاتو په باب بحث کاوه؛ ځنګه به شي ؟ حالات به ښه شي کنه لا به خراب شي ؟ هسې نه چې تر دې هم بتر حالات راشي او پر دې حال هم شکر و کاږو؟ استاد د تجربو خاوند و ، د نظامونو د بقا او امحا څو مسلسلې تجربې په خپلو سترګو لیدلې وې ، نو ځکه خو تر خپل حالته د هېواد پر حالاتو زیات ځورېده.

پر ۱۳۶۷ لمریز کال چې زه د کابل پوهنتون د پښتو څانګې د لومړي ټولګي محصل شوم، نو استاد احمدشاه ویښ (زغم) مې د لومړنیو استادانو له جملې څخه و، هغه وخت استاد ډېر ځوان و، په تدریسي چارو کې یې د افهام او تفهیم ښه ځواک درلود. څلور کاله وروسته زه هم په همدې څانګه کې استاد شوم، پوره پینځه دېرش کاله مې له استاد زغم سره په دې څانګه کې د یوې کوټې د غړو په شان تېر کړل، په دې بهیر کې مې هېڅکله هم له استاد زغمه کومه داسې ترخه او تروه خبره وانه ورېدله چې زه پرې د ستړیا احساس وکړم. په وروستیو کلونو کې چې استاد سخت ناروغ و، نو له کوره به یې پښتو څانګې ته ځان سره وچه ډوډۍ او پرهېزانه راوړله ، کله چې به غرمه زه هلته وم ، نو ده به خپله ډوډۍ ما سره نیمه کړه، که ما به هر څومره د نه خوراک ټینګار وکړ، نو ده به ویل که غواړې چې دا ډوډۍ زما له ستوني تېره شي او خوند ترې واخلم نو حتمي به یې خورې، د استاد د مهربانه لاسونو کوړنې ډوډۍ ډېره خوږه وه، خو نن چې د استاد جنازه وه، زه له خپل استاده ډېر لرې وم ؛ د استاد جنازه کې مې ګډون و نه کړای شو، د هغه د جنازې بازو ته مې اوږه ور نه کړای شوه، د هغه وروستی دیدن مې نصیب نه شو. دا نو یو ډېر دردونکی حالت دی .استاده پر مخه دې ژړې ګلونه! پر دې هم باوري یم چې خپل رب ته به د خپل ولس د رنځور حالت تصویر وړاندې کړې او د مهربانۍ هیله به هم ترې وکړې.»

سید نظیم سیدي:

«زه زغم یم

خدایه څه شول هغه ښکلي ښکلي خلک
په ظاهر په باطن سپین سپېڅلي خلک

اټلس کاله وړاندې د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې د لومړي کال د لومړي سمستر صنف ته یوه خندانه څېره چې انرژي، حوصله مندي او د وجود مضبوطیا یې د کلک هوډ استازي کوله د صنف پر درشل پښه کېښوده، ځان یې زغم را معرفي کړ، احمدشاه زغم، د لیکوالۍ او بیا وروسته فولکلوري ادب مضمونونه یې را ښوول، خو تصوف یې د ژوند تومنه ګرځولې وه، د اماره نفس شیطان یې د سالکیت د هستۍ پر مراندو ترلی و، خو ژوند یې پر فنا في پیر نه، بلکې فنا في الله پر پلیونی روان و، تل به یې وچولی پرانیستی او خوله به یې خندانه وه، له محصلینو سره ملګری او همراز و، کله نا کله به یې نجونو ته یو هلک نیم هم په ګوته کاوه، په ظاهره به یې په خندا دا خبره کوله، خو د ژوند له حقیقتونو څخه یو حقیقت هم همدا و، د استاذی ترخنګ یې کله نا کله د ژورنالیزم مراندې هم را کاږلې او چې کله مې په علومو اکاډمۍ کې د کابل مجلې خپرنیز چار علمي سمبالښت کاوه، نو د ده علمي مقالو به یې پاڼې لا رنګینې کړې، د ماسترۍ پر مهال مې بیا ډېره موده دغه مهربانه څېره لارښودې وه، چې د زرچاڼ اثر تومنه مې هم د ده د هڅونې پایله بولم، خو څه وخت وروسته یې له کابل مجلې سره اړیکې ترینګلې شوې، په لامل یې نه پوهېدم د پوهاوي لپاره مې یې د لیدلو هڅه پیل کړه، خو ژېړې زبېښلې څېرې یې هر څه روښانه کړل، خو ډېر کلونه وروسته بیا هم د کابل پوهنتون د ادب په کور کې مې دیدن وشو، خو دا ځل د لاس په راکولو سره یې پوه شوم، چې د مهربانه لاس پر ځای مې وچ لرګی په لاس کې نیولی، مهرباني په کې وه، خو نور هغه پخوانی نرمښت په کې نه و.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

په کار وه چي په داسي حال کي مو د ده لاس نيوی کړی وای، خو قسم په خدای پر هر ځل ليدلو يي دومره ځورېدم او خفه کېدم چي مه يي کوه پوښتنه او دا حال د ډېرو ملګرو و، په همدې پار د استاد حال ورځ تر بلې بدليده او بدليده آن تر دي چي نن يي د خواشينونكي خبر شاهدان يو، استاد په سلګونو او كه مبالغه ونه کړم په زرګونو شاګردان د ادب او فرهنګ په ډګر کي وروزل، په لسګونو کتابونه او مقالي يي وکښلي او په لسګونو او سلګونو راپورونه يي وړاندي او د حقيقت خوا يي ونيوله. باري سبحانه د خپلو کړو خدمتونو له امله يي جنت ځای کړي او د قبر سفر او منزل يي اسانه کړي. امين يا رب العالمين.»

قيوم قويم:

«مرحوم استاد زغم يکی از غنيمت های بزرګ علمی وفرهنګی بود وفات ايشان يک ضايعه ی جبران نا پذير است خداوند متعال جايګاهش را بهشت برين بګرداند به اهل خاواده اش ابراز تسليت دارم روحش شاد وخاطراتش جاويدانه باد!»

استاد زغم د ژوند او ناروغی ډېر رنځونه وګالل، خو تر پايه ورته تسليم نه شو. د ژوند له ناخوالو سره يي مبارزه وکړه، له ناروغی سره د جهان پهلوان په څېر وجنګيد، د درملني په پار يي چي څه له لاسه کېدل، وېکړل، خو...

پوهاند صاحب زغم مو اوس له لاسه ووت، ځای به يي د فرهنګي کورني په منځ کي تش وي، خو د هېرېدلو نه دی، موږ به يي د يو صادق، دانشمند او خدمتګار ملګري په ډول تل په ياد ولرو.

زه د پوهاند صاحب زغم کورنۍ، دوستانو، د کابل پوهنتون د ادبياتو پوهنځي پښتو څانګې همکارانو او د فرهنګ لويي کورنی ټولو غړو ته د تسليت مراتب وړاندي کوم.

روح يي ښاد،

ياد يي تلپاتی!

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ